

Choszczno - Historia pewnej mapy

21.01.2016.

CHOSZCZNO. Niecodziennego odkrycia dokonał JERZY GUMULIŃSKI, który na ścianie przysklepowego magazynku znalazł ręcznie malowaną mapę turystyczną powiatu choszczeńskiego. Okazuje się, że jej autorem jest pierwszy burmistrz Choszczna JAN GROMADZKI. Ciekawe jest też to, że ukończył ją 23 lutego 1965 roku, czyli dokładnie w 20. rocznicę zakończenia walk o Arnswalde. Próbuąc dociec historii powstania tego dzieła udało się nam ustalić, że stworzył jeszcze dwa bliźniacze egzemplarze. Jeden z nich wisi do dzisiaj w klasie geograficznej Zespołu Szkół nr 1 w Choszcznie, natomiast trzeci…;, wyparował z dworca PKP w Choszcznie.

- O tym, że ta mapa akurat tu się znajduje wiedziałem od chwili, gdy zostałem właścicielem tego pomieszczenia. Nigdy jednak nie przywiązywałem do niej większej wagi – mówi JERZY GUMULIŃSKI. Przypomina, że w przysklepowym magazynku wcześniej mieściło się biuro choszczeńskiego oddziału PTTK. W momencie jego zakupu, a było to na przełomie minionego i obecnego wieku, otrzymał w „spadku” także kilka dużych map geograficznych. Natychmiast zawiesił jedną na drugiej, całkowicie zakrywając tę najstarszą. – W tym roku zaplanowałem remont i dopiero teraz zdałem sobie sprawę z tego, że ta ręcznie malowane dzieło jest już zabytkiem. Pomyślałem wtedy, że powinienem przekazać ją do Muzeum Ziemi Choszczeńskiej – dodaje J. Gumuliński.

Nikt już nie pamięta

Namalowana na dykcie mapa ukazuje powiat choszczeński po podziale administracyjnym z 1957 roku (wówczas m.in. zlikwidowano gromady i osiedla – red.). Przypomnijmy, że w tamtych latach, jako powiat choszczeński, od południa graniczyliśmy z województwem zielonogórskim (powiat strzelecki), od północy z koszalińskim (powiat drawski), a od wschodu - niewielkim odcinkiem - z województwem wielkopolskim (powiat pilski). Od zachodu naszymi sąsiadami były powiaty leżące w województwie szczecińskim: myśliborski, pyrzycki i stargardzki. Z mapy wyczytać też można wiele ciekawostek. Np. dziś już mało kto pamięta o tym, że obecne Rzecko w tamtych latach nazywano Starym Rzeckiem, a także to, że gmina Pełczyce należała do powiatu pyrzyckiego. Bardzo dobrze oznakowane są szlaki turystyczne. Ten zielony prowadził z Choszczna do Dobrzan, przez Radlice, Pomień, Recz i Sokoliniec. Natomiast czerwony, zwany Szlakiem Stefana Czarnieckiego, biegł z północy na południe (Rybaki, Recz, Nętkowo, Kraśnik, Drawno, Sitnica, Zatom, Sitnica, Głusko i Stare Osieczno).

Nie jedna, a trzy mapy

Temat tej mapy prawdopodobnie zostałby zamknięty w chwili przekazania jej do muzeum, ale po zdjęciu jej ze ściany i umyciu, J. Gumuliński odkrył z tyłu napis: „Ukończono 23 lutego 1965 roku – inż. Jan Gromadzki”. To oczywiste, że każdy choszcznianin natychmiast tę datę skojarzy z 20 rocznicą zakończenia walk o Choszczno, ale czy właśnie to wydarzenie zainspirowało pierwszego burmistrza Choszczna do stworzenia tego dzieła? Zdecydowanej odpowiedzi na to pytanie nie otrzymaliśmy. Za to przy okazji drążenia tematu udało się nam odkryć wiele innych ciekawostek. Np. taką, że opisywana mapa miała jeszcze dwa bliźniacze egzemplarze. Jeden z nich do dzisiaj wisi w klasie Zespołu Szkół nr 1 w Choszcznie, natomiast drugi przez kilka lat znajdował się na jednej ze ścian choszczeńskiego dworca PKP. Kolejny podział administracyjny naszego kraju przeprowadzony został w 1975 roku, więc należy

przypuszczać, że mapę jako już nieaktualną, zdjęto i… zniszczono?

Mieli sklep, autobus i biuro turystyczne

Choć historia choszczeńskiego oddziału PTTK nigdy i nigdzie nie została spisana, to jednak udało się nam ustalić, że powstał w 1964 roku i to właśnie J. Gromadzki był jego współzałożycielem, jak i pierwszym prezesem (był też pierwszym powojennym burmistrzem naszego miasta, od 1 kwietnia do 27 sierpnia 1945 roku – red.).

TADEUSZ KIEŁTYKA, obecny prezes (pełni tę funkcję od 1992 roku) PTTK w Choszcznie przypomina, że oddział ten najpierw nosił miano „Ziemi Choszczeńskiej”. – Potem nadano mu imię choszcznianina WŁADYSŁAWA MALARZA. Pod koniec lat 80., nie pamiętam dokładnie przez jaki okres, nie miał żadnej dodatkowej nazwy i w końcu ponownie wróciła „Ziemia Choszczeńska” – wspomina prezes. Podkreśla, że jeszcze pod koniec lat 80. oddział miał własny sklep oraz autobus. – W najlepszych latach nasza organizacja liczyła ponad 300 członków. Moi poprzednicy dziś wspominają, że składki opłacało zaledwie 10 procent z nich, ale udawało się to wszystko utrzymać właśnie dzięki prowadzeniu sklepu i organizowaniu wycieczek – z uśmiechem zaznaczył T. Kiełtyka. Zapytany o nazwiska byłych prezesów wspominał m.in. JANA CZERNICHOWSKIEGO i KRZYSZTOFA ŻUCHOWSKIEGO.

Jego poprzednikiem w latach 1984 – 1991 był PIOTR JARZYNA. On również z wielkim sentymentem wspomina organizowane imprezy, a głównie wyjazdy i rajdy. – Wówczas bardzo ważnym elementem naszej działalności było Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego, któremu szefował MARIAN SZYMONIAK. Najwięcej jednak mógłbym opowiedzieć o Klubie Turystyki Górskiej „Swistak”, z którego członkami przemierzyłem wiele szlaków – zaznaczył, że w tamtych latach zwiedzili wszystkie polskie góry. Przypomina też, że to za jego prezesowania wydany został przewodnik zatytułowany „Ziemia Choszczeńska, Recz – Drawno – Bierzwnik” (jego autorem był Czesław Piskorski, a wydany został w 1988 roku, z okazji 25-lecia oddziału – red.).

Gdzie jest trzecia mapa?

Obecnie Oddział PTTK Ziemi Choszczeńskiej liczy 51 członków. Tworzą go kluby: motorowy KTM „Oktawa”, rowerowy KTR „Voyager” oraz 20-osobowa

sekcja przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Suliszewie. Oficjalnie zarząd swoją siedzibę ma w budynku USC, przy ul. Bohaterów Warszawy 18.

Przy okazji ponownego odkrywania historii mapy, którą kilka dni temu J. Gumuliński ostatecznie przekazał do Muzeum Ziemi Choszczeńskiej, obecni i byli prezesi choszczeńskiego oddziału PTTK zgodnie podkreślali, że turystyczne przedsięwzięcia na stałe wpisały się do kronik naszego regionu. Zapewniali też, że można by było o nich napisać, jeszcze wiele, nawet sensacyjnych relacji. J. Gumuliński prosi również o podkreślenie, że to ALEKSANDER MAZUR, wielki propagator walorów turystycznych ziemi choszczeńskiej, zaproponował by opisana mapa znalazła swoje miejsce w Muzeum Ziemi Choszczeńskiej.

Tadeusz Krawiec

PS. A może ktoś z naszych Czytelników wie, co stało się z trzecią mapą?

Artykuł ten ma charakter otwarty, więc każdy kto zachował jakiegokolwiek wspomnienia, dokumenty, pamiątki związane z PTTK w Choszcznie i chciałby się nimi podzielić, to prosimy o kontakt.

tkrawiec@choszczno.pl

* (MN) - W 2000 roku PTTK obchodziło 50-lecie. Z okazji tego święta podkreślano najbardziej spektakularne imprezy, które organizowane były w poszczególnych województwach. W naszym wymienionych zostało osiem, a w tym Oddział PTTK Ziemi Choszczeńskiej za "organizację Centralnego Rajdu i Zlotu Turystów Zmotoryzowanych w 1998 r. oraz Ogólnopolskiego Zjazdu Przodowników Turystyki Motorowej PTTK w 1998 r. (taka informację znalazłem w kwartalniku PTTK "Gościniec" - pozdr. MN